

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

จัดทำโดย....

กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สังกัดสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบางดี

อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี

ที่ ตง ๗๑๗๐๑/๑๔๓๓

วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานผลโครงการส่งเสริมอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี

๑. เรื่องเดิม

ตามที่กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสังกัดสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางดีได้ออกพื้นที่สำรวจและจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชน เพื่อจะดำเนินการปรับปรุงข้อมูลและให้เป็นปัจจุบัน และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็ก เยาวชนและประชาชนให้ความสำคัญ และทราบข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน นั้น

๒. ข้อเท็จจริง

บัดนี้กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสังกัดสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี ได้รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบางดี เป็นที่เรียบร้อย และปรากฏตามเอกสารที่แนบมาด้วยแล้ว

๓. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางอาทิตยา ชูเมือง)

นักวิชาการศึกษา

ความเห็นของหัวหน้าสำนักปลัด อบต.บางดี

ทราบ.

(นางอาทิตยา ชูเมือง)

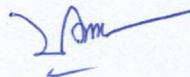
นักวิชาการศึกษา รักษาราชการแทน

หัวหน้าสำนักปลัด อบต.บางดี

/ความเห็น

ความเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี

ทศบ

(นางพัชวิภรณ์ บุญพา)
รองปลัด อบต. รักษาราชการแทน
ปลัด อบต.บางดี

คำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี

ธกน.

(นายระพี อินทวิเศษ)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี

คำนำ

การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นฉบับนี้ ได้ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม และมาตรา ๖๗ องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ (๕) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และ(๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษของไทยสร้างสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน และเป็นสิ่งมีคุณค่ายิ่งที่ชุมชนรุ่นหลังควรอนุรักษ์และสืบสานต่อไป ภูมิปัญญาส่วนใหญ่จะเชื่อมโยงสู่การใช้ประโยชน์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางต๋มีและเป็นภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าแก่การจดบันทึกไว้ เป็นการสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางต๋มีจึงดำเนินการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ชุมชน หมู่บ้าน ภายในเขตพื้นที่ตำบลบางต๋มี โดยได้กำหนดกลุ่มภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของท้องถิ่น รวมทั้งได้มีการปรับปรุงข้อมูลและเพิ่มเติมจำนวนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบันมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนและคนรุ่นต่อมาให้มีความสำคัญ และทราบข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดทำเอกสารฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ขึ้น

กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สังกัดสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลบางต๋มี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สภาพทั่วไปของตำบลบางดี	๑
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปกรรม	๖
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม	๑๔
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร	๑๗
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพิธีกรรมทางศาสนา	๒๒
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแพทย์ไทย	๒๕
ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร	๒๘

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

(๑) ด้านกายภาพ

๑) ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลบางดี มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ ๑๕๐ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของที่ว่าการอำเภอห้วยยอด มีระยะทางจากอำเภอห้วยยอด ไปตามถนนเพชรเกษมถึงที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี ประมาณ ๑๗ กิโลเมตร

อาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลบางดี มีเนื้อที่ประมาณ ๔๔.๒๓ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔๖,๖๔๔ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อบต.ห้วยนาง, อบต.บ้านนิลม อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช
ทิศใต้	ติดต่อกับ อบต.นาวง, อบต.วังคีรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อบต.หนองช้างแล่น, อบต.เขากอบ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อบต.วังคีรี, อบต.บ้านนิคม อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลบางดีมีสภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง และภูเขา ทางด้านทิศตะวันตกและทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล ซึ่งอยู่ใบบนพื้นที่ หมู่ที่ ๑๑, ๑๒, และบางส่วนของหมู่ที่ ๒, ๙, ๑๐ และเป็นที่ยึดกลุ่มบริเวณแม่น้ำตรัง ในพื้นที่ หมู่ที่ ๑, ๖, ๓, ๔, ๕, ๗ และหมู่ที่ ๒ บางส่วน

๓) ลักษณะภูมิอากาศ

พื้นที่ตำบลบางดีได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะเริ่มตกประมาณเดือนพฤษภาคม และจะมีฝนตกกระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม เป็นการเข้าสู่ฤดูฝน ตั้งแต่ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ จะย่างเข้าสู่ฤดูร้อนไปจนถึงเดือนมิถุนายน

๔) ลักษณะของดิน

ตำบลบางดีพื้นที่บางส่วนเป็นป่าดิบชื้นในบริเวณพื้นที่ภูเขาหรือพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน พื้นที่ดอน มีการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเพื่อปลูกไม้ผล ผสมยางพารา ปาล์มน้ำมันและไม้ยืนต้นผสมพื้นที่ลุ่มบาพื้นที่มีแม่น้ำตรังไหลผ่าน มีการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเพื่อปลูกข้าว มีทรัพยากรดินที่มีศักยภาพสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

(๒) ด้านการเมือง/การปกครอง

๑) การแบ่งเขตการปกครอง

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๒ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑	บ้านป่าหว้าน	หมู่ที่ ๗	บ้านควนงาช้าง
หมู่ที่ ๒	บ้านเดียดพร	หมู่ที่ ๘	บ้านบ่อหรั่ง
หมู่ที่ ๓	บ้านพรจูด	หมู่ที่ ๙	บ้านควนอารี
หมู่ที่ ๔	บ้านบ่อประดู่	หมู่ที่ ๑๐	บ้านสะพานไพร
หมู่ที่ ๕	บ้านโคกแตรก	หมู่ที่ ๑๑	บ้านควนตอ
หมู่ที่ ๖	บ้านซา	หมู่ที่ ๑๒	บ้านหนองเหิน

๒) การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน การเลือกตั้งท้องถิ่นมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ ๑ คน จำนวน ๑๒ หมู่บ้าน รวมเป็น ๑๒ คน

โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบางดี ด้านฝ่ายการเมืองประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) จำนวน ๑ คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒ คน เลขานุการ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๑ คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ ๑ คน ๑๒ หมู่บ้าน รวมเป็น ๑๖ คน

(๓) สภาพทางสังคม

๑) การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา (สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ) จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

๑) โรงเรียนวัดบางดี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านป่าหว้าน จำนวนนักเรียน ๒๖๗ คน

๒) โรงเรียนบ้านทุ่งยางงาม ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านทุ่งยางงาม จำนวนนักเรียน ๑๑๘ คน

๓) โรงเรียนบ้านชา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ บ้านชา จำนวนนักเรียน ๑๓๙ คน

๔) โรงเรียนบ้านควนอารี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ บ้านควนอารี จำนวนนักเรียน ๑๐๘ คน

- โรงเรียนก่อนประถมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางดี ที่ได้รับการถ่ายโอน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางดี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านเดือยพร จำนวนนักเรียน ๑๕๕ คน

- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ กศน.ตำบลบางดี ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลบางดี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐ บ้านสะพานไทร

- โรงเรียนมัธยมศึกษา (สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ) จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบางดีวิทยาคม ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐ บ้านสะพานไทร

๒) การสาธารณสุข

๑) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางดี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ บ้านทุ่งยางงาม รับผิดชอบพื้นที่ ๗ หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ ๑,๖,๕,๖,๑๐,๑๑,๑๒

๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านพรุสด ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านพรุสด รับผิดชอบพื้นที่ ๕ หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ ๓,๔,๙,๘,๙

๓) อาชญากรรม

มีหน่วยงานดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ป้อมตำรวจประจำตำบล จำนวน ๑ แห่ง

- ศูนย์ อปพร. จำนวน ๑ แห่ง

- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำนวน ๘๔ คน

- ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน จำนวน ๑๒ หมู่บ้าน

- หน่วยปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉินตำบลบางดี จำนวน ๑ ศูนย์

๔) ยาเสพติด

ปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ตำบลบางดี มีการแพร่ระบาดบ้างเล็กน้อย เนื่องจากในพื้นที่ตำบลบางดีมีป้อมตำรวจชุมชน และมีตำรวจอยู่ประจำป้อมตำรวจและมีการตรวจตรา ทำให้ผู้ที่จะกระทำผิดยังมีความเกรงกลัว อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบางดีได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและบรรณรงค์เรื่องปัญหา ยาเสพติด และสนองนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕) ภาคสังคมสงเคราะห์

มีมวลชนจัดตั้ง เพื่อดำเนินกิจกรรมการสังคมสงเคราะห์ ในพื้นที่ตำบลบางดี

- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	จำนวน ๒๐ คน
- อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานชุมชน	จำนวน ๑๕๐ คน
- คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล	จำนวน ๑ คณะ
- คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน	จำนวน ๑๒ หมู่บ้าน
- ศูนย์กีฬาตำบล	จำนวน ๑ แห่ง
- ศูนย์พัฒนาครอบครัว	จำนวน ๑ ศูนย์
- ศูนย์ยุติธรรมไกล่เกลี่ยตำบลบางดี	จำนวน ๑ ศูนย์
- ชมรมผู้สูงอายุ	จำนวน ๑ ชมรม

(๖) ระบบเศรษฐกิจ

๑) การเกษตร

ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน และสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ และพืชผลการเกษตรอื่นๆ

๒) การประมง

การประมงพื้นบ้านในครัวเรือน ตามแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ เช่น การทอดแห ไซตักปลา กัดตักปลา เป็นต้น

๓) การปศุสัตว์

การเลี้ยงโค เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ส่วนมากเป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน

๔) การบริการ

มีร้านบริการทำผมและเสริมสวย มีปั้มน้ำมันขนาดเล็ก มีร้านอาหารและตลาด หลายแห่งในพื้นที่

๕) การท่องเที่ยว

- ทะเลสองห้อง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐ บ้านสะพานไทร
- โบราณสถานภูเขาสาย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านพรจูด
- ค่ายลูกเสือไทยเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐ บ้านสะพานไทร
- สระน้ำพรจูด ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านพรจูด

(๗) ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ นับถือศาสนาพุทธ มีสถาบันและองค์กรทางศาสนา ดังนี้

- วัดและสำนักสงฆ์ จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่

๑) วัดบางดี	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านป่าหว่าน
๒) วัดเหรียญท่าไทร	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านเดือยพร
๓) วัดซาราชภรณ์บำรุง	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ บ้านชา
๔) สำนักสงฆ์บ้านควนอารี	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ บ้านควนอารี
๕) ที่พักสงฆ์ภูเขาสาย	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านพรจูด

- ศาลเจ้า จำนวน ๑๑ แห่ง

๒) ประเพณีและงานประจำปี

-งานประเพณีสงกรานต์ ตรงกับ วันที่ ๑๓-๑๕ เมษายน ของทุกปี

-ประเพณีสารทเดือนสิบ ตรงกับ วันแรม ๑ ค่ำถึงวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือนสิบตามปฏิทินจันทรคติไทยของทุกปี

-วันลอยกระทง ตรงกับ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนสิบสอง ตามปฏิทิน จันทรคติไทยของทุกปี

*****

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom/ หมายถึง ฟื้นฟูความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน, เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น
๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน, งานแกะหนังตะลุง, งานทอผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย, การทำหัวโขน เป็นต้น
๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้), การแปรรูปสิ่งต่าง ๆ จากยางพารา เป็นต้น
๔. ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย(การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร) การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค,การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอดำแยชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแดด) เป็นต้น
- ๕ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า, การสืบชะตาแม่น้ำ, การทำแนวปะการังเทียม, การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น
- ๖ ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม, ประติมากรรม, นาฏศิลป์, ดนตรี, ทัศนศิลป์, คีตศิลป์, การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว, ลำตัด, ลิเก, หมอลำ, โนรา เป็นต้น
๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ, ภาษาถิ่น, หนังสือ, ตำรา,ตำรับอาหาร, งานประพันธ์/บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง, เรื่องสั้น, นวนิยาย,นิทาน, บทเพลงต่างๆ เป็นต้น
๘. ด้านอื่นๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ชื่อภูมิภาค ปัญหา การเล่นหนังตะลุง

ด้าน ศิลปกรรม

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นายอชิตพล มณีนพรัตน์ (หนังโฮย) อายุ ๒๕ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๔๕ หมู่ที่ ๕ ตำบล บางดี อำเภอ ห้วยยอด จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐ เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๒-๓๕๑๗๔๙๔ E-mail :.....

จุดเด่นของภูมิภาค

หนังตะลุงเป็นมหรสพพื้นบ้านอย่างหนึ่งของชาวปักษ์ใต้เป็นที่ผูกพันกับวิถีชีวิตชาวใต้มาแต่โบราณกาล โดยใช้บทพากษ์และบทกลอนในการแสดง แต่เดิมนิยมเล่นในงานสมโภชหรืองานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ของชุมชนหรือหมู่บ้านเท่านั้น ต่อไปได้รับความนิยมของผู้คนจึงรับไปแสดงกันในงานประเพณี งานวัดหรืองานศพ หนังตะลุงนอกจากจะให้ความสนุกสนาน และครึกครื้นแล้วยังสะท้อนค่านิยมและโลกทัศน์ของชาวใต้ที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องที่แสดงอีกด้วย

ข้อมูลภูมิภาค

นายอชิตพล มณีนพรัตน์ (หนังโฮย) เป็นนายหนังตะลุงที่เป็นลูกหลานของตำบลบางดี เป็นหนึ่งในท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมเชิญไปในงานแสดงมหรสพต่างๆ ทั้งในท้องถิ่นและในต่างจังหวัดหรืออำเภอ และยังได้นำศิลปวัฒนธรรมหนังตะลุงของทางใต้ รวมถึงการแสดงดนตรีสากล และการเล่นเครื่องดนตรีไทย ไปใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมเด็กและเยาวชนของตำบลในการร่วมโครงการทูปีนัมเบอร์วันซึ่งได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนไปได้รับรางวัลระดับประเทศ

ภาพประกอบ

ชื่อภูมิปัญญา การรำมโนราห์

ด้าน ศิลปกรรม

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นายสมนึก วรรณบวร อายุ ๖๒ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๓ หมู่ที่ ๒ ตำบล บางดี อำเภอยะยง จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๒-๒๗๘๙๔๗๕ E-mail :.....-.....

จุดเด่นของภูมิปัญญา

มโนราห์, มโนห์รา หรือโดยย่อว่า โนรา เป็นชื่อศิลปะการแสดงพื้นเมืองอย่างหนึ่งของภาคใต้ มีรากศัพท์ที่มาจากคำว่า “นระ” เป็นภาษาบาลี - สันสกฤต แปลว่ามนุษย์ เพราะการรำรำแต่เดิมแล้ว การรำโนราจะรำให้เสมือนกับท่ารำรำของเทวดา

มโนราห์มีแม่บททำรำอย่างเดียวกับละครชาตรี บทร้องเป็นกลอนสด ผู้ขับร้องต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบสรรหาคำให้สัมผัสกันได้อย่างฉับไว มีความหมายทั้งบทร้อง ท่ารำและเครื่องแต่งกายเครื่องดนตรีประกอบด้วย กลอง ทับคู่ ฉิ่งโหม่ง ปี่นอก หรือ ปี่ใน และกรับ ปัจจุบันพัฒนาเอาเครื่องดนตรีสากลเข้าร่วมด้วย เดิมนิยมใช้ผู้ชายล้วนแสดง แต่ปัจจุบันมีผู้หญิงเข้าไปแสดงด้วย

มโนราห์สมนึก วรรณบวร เป็นมโนราห์ที่ยังรักษาการรำแบบโบราณ มีการรำ ๑๒ ท่า แล้วยังถ่ายทอดไปสู่ลูกหลานที่เป็นคนรุ่นหลังได้สืบทอดข้อมูลภูมิปัญญา

/มโนราห์...

มโนราห์สมนึก วรรณบวรเป็นมโนราห์ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษที่สอนสืบทอดกันมาโดยเป็นศูนย์รวมความศรัทธามีเด็ก ๆ ลูกหลาน และบุคคลมาขอตัวเป็นลูกศิษย์ เพื่ออนุรักษ์มโนราห์ไว้กับท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมที่ทำอยู่คือ การรำมโนราห์ การค้าครู การเข้าโรงครูหรือตั้งครู โดยจะต้องทำพิธีไหว้ครูในทุกปี

ข้อมูลภูมิปัญญา

มโนราห์สมนึก วรรณบวร เป็นมโนราห์ที่เป็นลูกหลานของตำบลบางดี สืบทอดการรำมโนราห์จากบรรพบุรุษ มโนราห์สมนึก วรรณบวรเป็นศูนย์รวมความศรัทธามีเด็ก ๆ ลูกหลาน และบุคคลมาขอตัวเป็นลูกศิษย์ เพื่ออนุรักษ์มโนราห์ไว้กับท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมที่ทำอยู่คือ การรำมโนราห์ การค้าครู การเข้าโรงครูหรือตั้งครู โดยจะต้องทำพิธีไหว้ครูในทุกปี

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้รวบรวมข้อมูลของมโนราห์สมนึก วรรณบวรและได้จัดทำทำเนียบคณะนักแสดงศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งจะเป็นช่องทางที่จะช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ศิลปินพื้นบ้านให้เป็นที่รู้จักของสาธารณชนอย่างกว้างขวาง และยังเป็นการเผยแพร่สืบทอด และสืบสานการแสดงพื้นบ้านของไทยให้คงอยู่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติสืบไป

*****

ภาพประกอบ

ชื่อภูมิปัญญา การทำผ้ามัดย้อมโดยการใช้สีจากธรรมชาติ

ด้าน ศิลปกรรม

เจ้าของภูมิปัญญา คือ นางกนกวรรณ ศิริกิ้น ประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลบางดี

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นางกนกวรรณ ศิริกิ้น อายุ ๖๒ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๕๐ หมู่ที่ ๕ ตำบล บางดี อำเภอ ห้วยยอด จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๘-๘๒๐๗๕๙๒ E-mail :.....-.....

จุดเด่นของภูมิปัญญา

ผ้ามัดย้อม คือการทำให้ผ้าเกิดลวดลายต่างๆ โดยใช้เทคนิคในการมัดผ้าแล้วทำการย้อมผ้าโดยใช้สีจากธรรมชาติหรือสีสังเคราะห์สำหรับย้อมผ้า เพื่อให้ผ้ามีสีสันทสวยงามและเกิดลวดลายจากการมัด ม้วน พับ ขยำ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้นั้นเรียกว่า ผ้ามัดย้อม (Tie dye)

การก่อกำเนิดผ้ามัดย้อมโดยไม่ตั้งใจของคนสมัยก่อน โดยนักมนุษยวิทยาสันนิษฐานว่า อาจจะมีแนวความคิดมาจากการฟอกสีด้วยแสงอาทิตย์โดยบังเอิญ ในยุคแรกๆ ที่มีการมัดย้อมผ้าคือ ประเทศอินเดีย จีน ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย และแอฟริกาที่มีการใช้สีย้อมจากธรรมชาติ

/สีย้อม...

สีย้อมจากธรรมชาติ มีสีอะไรบ้าง

- สีม่วง ได้จากลูกหว่า อัญชัน
- สีคราม ได้จากรากและใบของต้นครามนำมาผสมน้ำปูนขาวและน้ำ และต้นฮ่อม
- สีชมพู ได้จากต้นฝาง ต้นมหากาฬ
- สีเขียว ได้จากใบหูกวาง เปลือกต้นมะริด เปลือกกะหูด
- สีเขียวอ่อน ได้จากเปลือกมะพร้าวอ่อน ใบมะม่วง เปลือกผลทับทิม
- สีเหลือง ได้จากแก่นขนุน ขมิ้นชัน
- สีเหลืองอมส้ม ได้จากดอกคำฝอย
- สีส้ม ได้จากเปลือกและรากยอ
- สีแดง ได้จากเปลือกยอ ดอกคำฝอย แก่นฝาง ลูกคำแสด
- สีน้ำตาลแก่ ได้จากเปลือกไม้โกงกาง
- สีดำ ได้จากลูกมะเกลือ ลูกกระเจาย ต้นกะเม็ง ผลและเปลือกของสมอ

การมัดย้อมมีหลายรูปแบบแต่ละประเทศก็ใช้เทคนิคแตกต่างกันไปตามแต่วัฒนธรรมของแต่ละชนชาติตามสภาพแวดล้อมวัตถุดิบที่มีในการทำสีมัดย้อม เพื่อสืบสานส่งต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ๆ ให้ศิลปะผ้ามัดย้อมยังคงอยู่ต่อไป

เรื่องการทำผ้ามัดย้อม ผู้เรียนมีทักษะในการทำผ้ามัดย้อมในขั้นพื้นฐานจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงและเรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านเรื่องราวที่ได้รับการถ่ายทอดจากวิทยากร พัฒนาศักยภาพเด็กให้มีความสนใจในการเรียนรู้งานศิลปะสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสี

ข้อมูลภูมิปัญญา

นางกนกวรรณ ศิริกัน ๑๕๐ หมู่ ๕ ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีความสามารถในการทำผ้ามัดย้อม มีเทคนิคในการสอนให้เด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยเลือกวิธีการทำให้ไม่เกิดอันตรายสำหรับเด็ก โดยการใช้วิธีการทำผ้ามัดย้อมแบบเย็นซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของเด็ก ๆ ซึ่งสนุกไปกับการทำกิจกรรม นอกจากนี้ ท่านยังสอนให้กับเด็กและเยาวชนที่ต้องการจะเรียนรู้ในเรื่องของการทำผ้ามัดย้อมทั้งภายในและภายนอกตำบลและอำเภอซึ่งทุกคนจะรู้จักและคอยแวะเวียนเข้าไปหาความรู้โดยจะใช้บ้านของภูมิปัญญาเองเป็นสถานที่ในการฝึกสอนให้กับผู้คนที่สนใจ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ของนางกนกวรรณ ศิริกัน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตำบลบางดี ทำให้ผู้ที่ได้เข้าไปเรียนรู้สามารถนำความรู้ไปเพื่อประโยชน์ของตนและส่วนรวมได้เช่น

๑. สามารถรู้วิธีการผลิตผ้ามัดย้อม
๒. สามารถนำไปผลิตเองและประกอบอาชีพได้
๓. สามารถได้รู้เกี่ยวกับการผสมสี เพื่อมาทำผ้ามัดย้อม
๔. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ให้ประชาชนได้รู้เกี่ยวกับผ้ามัดย้อม
๕. สามารถนำมาเป็นสินค้า OTOP ภายในหมู่บ้านหรือภายในจังหวัดได้

*****

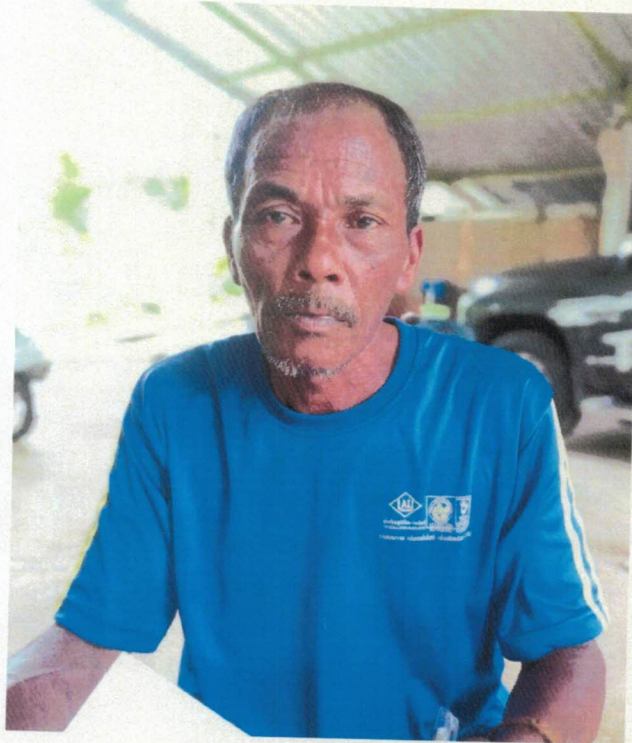
ภาพประกอบ

ชื่อภูมิปัญญาการทำของเล่นพื้นบ้าน (สื่อภูมิปัญญา)

สาขา หัตถกรรม

เจ้าของภูมิปัญญา นายสมมารท กลับชั้น

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นายสมมารท กลับชั้น อายุ ๕๖ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๘๘/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบล บาง
ดี อำเภอบ้านค่าย จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑-๗๒๘๘๔๔๘ E-mail :.....-.....

จุดเด่นของภูมิปัญญา

ของเล่นภูมิปัญญาท้องถิ่นเมื่อย้อนไปในอดีต ๕๐ ปี สำหรับเด็กท้องถิ่น คงมีโอกาสได้เล่นสนุกๆ จาก
จากรุ่นคนเฒ่า คนแก่ พ่อ-แม่ ปู่ - ย่า ตา - ยาย ซึ่งมักจะประดิษฐ์ ของเล่น โดยอาศัยภูมิปัญญาชาวบ้านด้วย
การสังเกตกลไกทางธรรมชาติและการประยุกต์วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่ กะลามะพร้าว ล้อ
รถยนต์ มาเป็นของเล่นสำหรับเด็กๆ

ของเล่นภูมิปัญญาไทย คือของเล่นสำหรับเด็กไทย แบบไทย ไทย ที่ช่วยส่งเสริมทักษะทาง

/ร่างกาย...

ร่างกายและสติปัญญา ช่วยทำให้เด็กมีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย สร้างความแข็งแรงของร่างกาย ทำให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการทำของเล่นด้วยตนเอง เป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้แก่เด็กๆ ฝึกให้เด็ก คิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้วิธีการประยุกต์ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือสิ่งที่เหลือใช้มาดัดแปลงทำเป็นของเล่นได้ เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านไทย

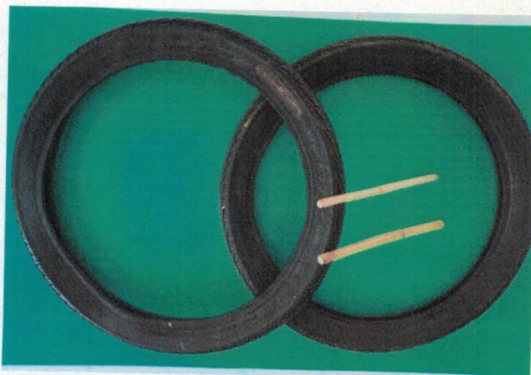
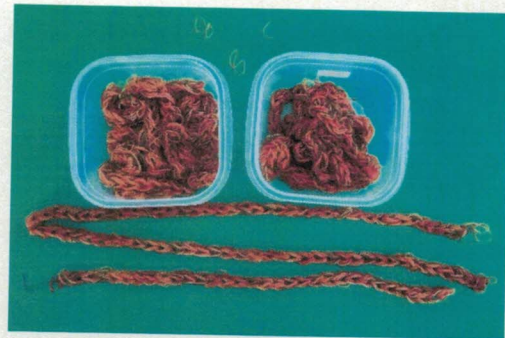
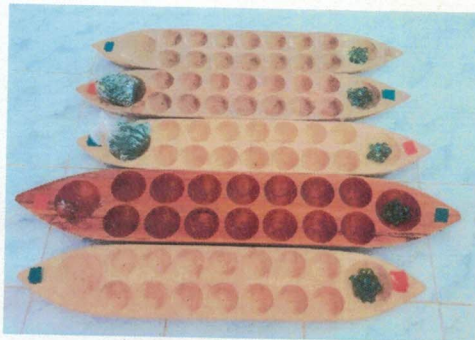
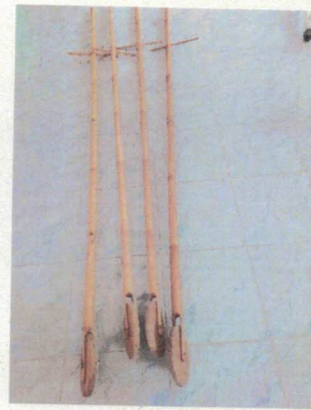
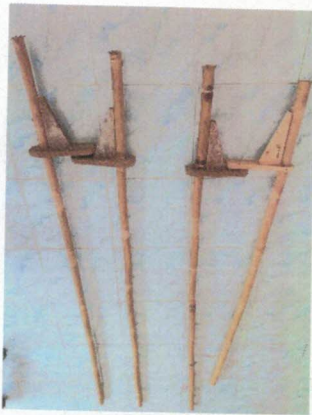
ประโยชน์ที่ได้จากของเล่นทำจากวัสดุธรรมชาติ จะไม่เป็นอันตราย ซึ่งตรงกันข้ามกับของเล่นในปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่ล้วนประดิษฐ์ขึ้นจากการสกัดและการสังเคราะห์ของสารเคมี ซึ่งอาจจะมีส่วนผสมของวัตถุอันตรายที่เป็นอันตราย เพราะเมื่อเด็กสัมผัส สวมหรือเคี้ยวของเล่น อาจจะทำให้เด็ก ได้รับสารเคมีปนเปื้อนเข้าไปสะสมอยู่ในร่างกายได้ ทำให้เด็กไม่สบาย หรือสารเคมีบางอย่างเป็นอันตรายต่อเด็ก อาจถึงขั้นเสียชีวิตได้ ...แต่กาลเวลาได้ถูกเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัยทำให้สื่อดังกล่าวได้หายจากไป...เด็กๆ รุ่นใหม่จึงไม่รู้จักสื่อการเล่นอีก การเล่น รถรูน เดินกะลา แต่..ลูกๆของเราได้มีโอกาสได้เล่นเพราะเรายังมีภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นที่สามารถประดิษฐ์ของเล่นต่างๆได้ ได้เรียนรู้ประสบการณ์อันมีคุณค่าต่อทางด้านจิตใจเป็นอย่างดี

ข้อมูลภูมิปัญญา

นายสมมารท กลับขัน อยู่บ้านเลขที่ ๘๘/๑ หมู่ ๒ ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ๙๒๒๑๐ มีความรู้และความสามารถในเรื่องงานก่อสร้างและการประดิษฐ์ของเล่นพื้นบ้านต่างๆ เช่น อิฐด รถมุก หมากขุม ไม้โยกเยก เดินกะลา นายสมมารท หรือลุงขาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีภูมิปัญญาในหลายด้านและเป็นผู้ที่ไม่หวงความรู้พร้อมที่จะถ่ายทอดให้กับบุคคลเด็กและเยาวชนรุ่นหลัง ได้ทำการประดิษฐ์สื่อของเล่นภูมิปัญญาให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางดี ทำให้เด็กได้รู้จักของเล่นที่ประดิษฐ์จากวัสดุที่มีในท้องถิ่นซึ่งเป็นการอนุรักษ์การละเล่นพื้นบ้านที่มีในท้องถิ่นสืบไป

*****

ภาพประกอบ

ชื่อภูมิปัญญาการทำขนมวันสารทเดือนสิบ

ด้าน อาหาร

เจ้าของภูมิปัญญา นางพรรณณี เกื้อเมฆ

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นางพรรณณี เกื้อเมฆ อายุ ๔๕ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๖๒ หมู่ที่ ๑๐ ตำบล
บางดี อำเภอ ห้วยยอด จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑-๗๒๘๘๔๔๘ E-mail :.....

จุดเด่นของภูมิปัญญา

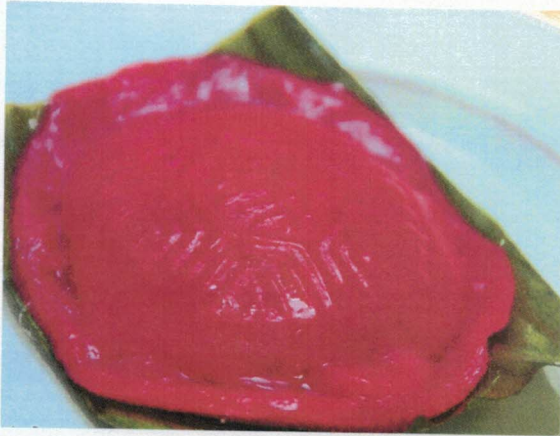
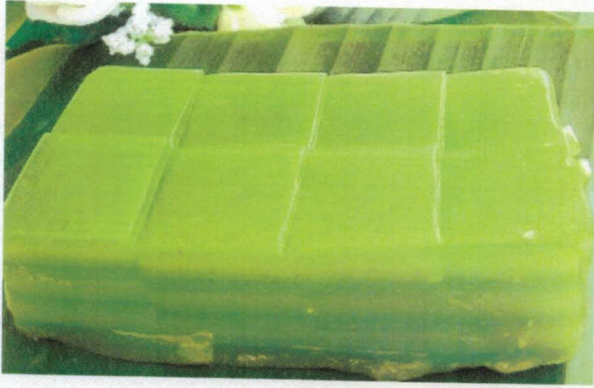
การทำขนมไทยและขนมตามประเพณีวันสารทเดือนสิบเป็นวัฒนธรรมการทำขนมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ ซึ่งเป็นประเพณีที่ควรอนุรักษ์ไว้ให้กับลูกหลานที่แฝงคติธรรมไว้ในการทำขนมเช่นขนมลา ใช้แทนผ้าห่ม ขนมพองใช้แทนเรือแพ ขนมบ้าใช้แทนเงินทอง เพื่อให้ลูกหลานได้ระลึกถึงบรรพบุรุษที่ได้ล่วงลับไปแล้ว

ข้อมูลภูมิปัญญา

นางพรรณิ เกื้อเมฆ อยู่บ้านเลขที่ ๖๒ หมู่ ๑๐ ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรังเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการทำขนมพื้นบ้านโดยเฉพาะขนมตามประเพณีวันสารทเดือนสิบ (ขนมพอง ขนมลา ขนมบ้า ขนมทอดมัน ขนมยี่ซั่ม) วันสงกรานต์ (ขนมต้ม) และมีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรสอนการทำขนมให้กับเด็กและทำเพื่อจำหน่ายในช่วงเทศกาล และรับทำขนมส่งให้ตามงานต่างๆ

*****

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ (ขนมวันสารทเดือนสิบ)

ภาพประกอบ (ขนมวันสงกรานต์)

ชื่อภูมิปัญญา มัคนายก

ด้าน พิธีกรรมทางศาสนา

เจ้าของภูมิปัญญา นางสมใจ แก้วมาก

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นางสมใจ แก้วมาก อายุ ๔๕ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๗๓ หมู่ที่ ๗ ตำบล บางดี
อำเภอ ห้วยยอด จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐

เบอร์โทรศัพท์

E-mail :.....-.....

จุดเด่นของภูมิปัญญา

มัคนายก (บาลี) หรือ มรรคนายก (สันสกฤต) แปลว่า *ผู้นำทาง* คือผู้นำบุญ ผู้แนะนำทางบุญ ผู้ชี้ทางบุญ ใช้เรียกคฤหัสถ์ผู้ประสานติดต่อระหว่างวัดกับชาวบ้านในกิจการต่างๆ ของวัดหรือผู้เป็นหัวหน้าในพิธีทำบุญในวัด เช่น นำอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร นำถวายทาน ตลอดจนจัดแจงดูแลศาสนพิธีอื่นให้ถูกต้องเรียบร้อย อาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้ และแต่ละวัดอาจมีหลายคนก็ได้ มัคนายกที่ดีและเก่งจะทำให้งานบุญต่างๆ ในวัดสำเร็จเรียบร้อยโดยเป็นระเบียบสวยงาม และราบรื่นไม่ติดขัด

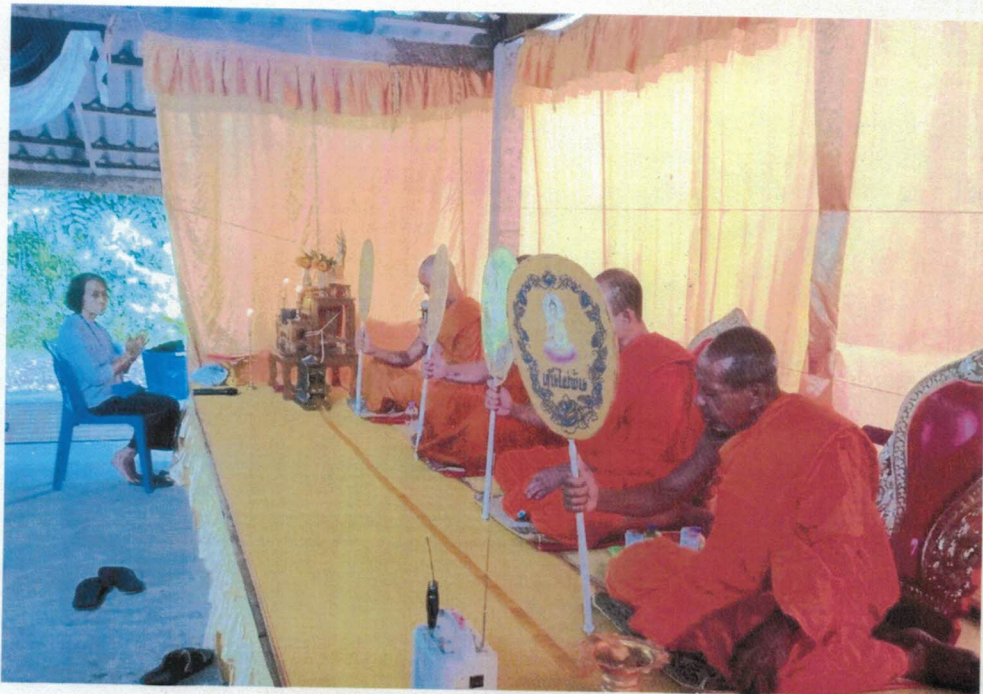
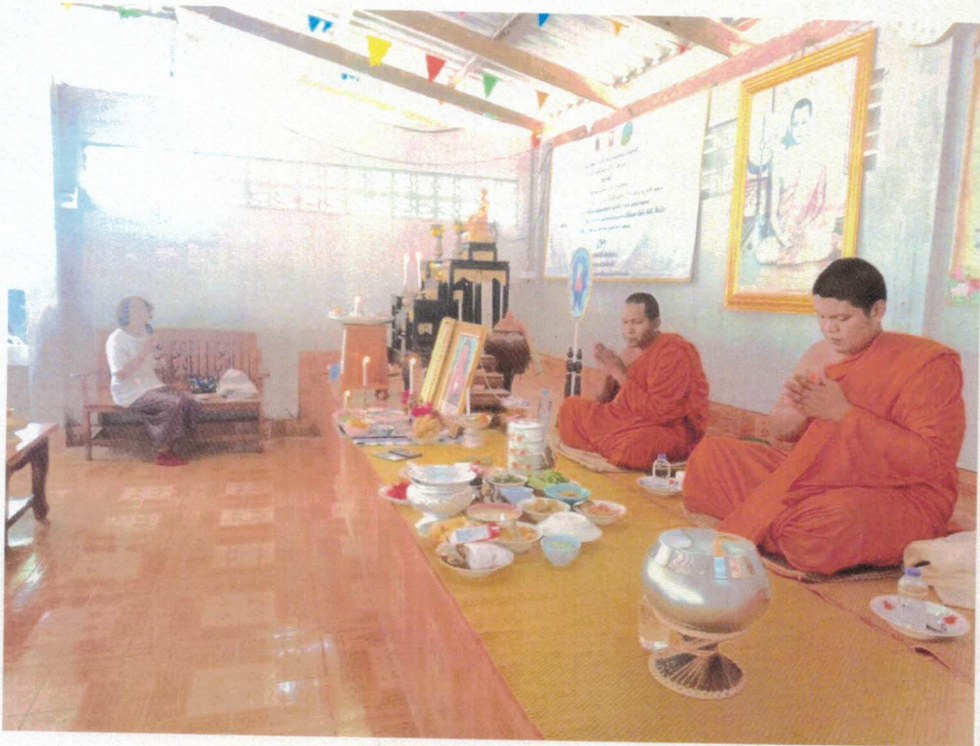
ศาสนพิธีมีความสำคัญหลายประการคือ (๑) เป็นสื่อที่นำไปสู่การปฏิบัติธรรมขั้นสูงตามหลักพระพุทธศาสนา (๒) เป็นเปลือกหุ้มศาสนธรรมให้ดำรงอยู่ได้และสืบต่อกันไปไม่ขาดสาย (๓) เป็นบ่อเกิดแห่งวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติ และ (๔) เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีและเอกลักษณ์ของคนในชาติ

ข้อมูลภูมิปัญญา

นางสมใจ แก้วมาก อยู่บ้านเลขที่ ๑๔๗ หมู่ ๗ ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีความสามารถในการทำพิธีทางศาสนาเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจใน การจัดทำพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา เป็นผู้สามารถในการประกอบพิธีกรรมนั้นๆ ได้ถูกต้องตามแบบแผนที่นิยมกันทั่วไป เป็นเหตุให้ผู้ได้พบเห็นเกิดศรัทธาในผู้นั้นว่าเป็นผู้ชำระได้รับการฝึกฝนอบรมมาดีแล้ว ไม่มีความเคอะเขินในการจัดทำเป็น การเพิ่มเสน่ห์และบุคลิกภาพให้แก่ตัวเองอย่างหนึ่ง และนอกจากนั้นยังได้ชื่อว่าช่วยสืบต่ออายุพระศาสนาโดย ปรีชาด้วยเพราะแบบอย่างหรือธรรมเนียมที่ดงามมีเหตุมีผลเป็นพิธีกรรมนั้นๆ เมื่อยังรักษากันไว้ได้เพียงใด ตัวศาสนาก็ยังชื่อว่าได้รับการรักษาอยู่เพียงนั้น อีกทั้งนางสมใจ แก้วมาก ยังเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้าน การนวดแผนไทย และการร้องเพลงกล่อมเด็กอีกด้วย

*****

ภาพประกอบ

ชื่อภูมิปัญญา การนวดแผนไทย

ด้าน การแพทย์ไทย

เจ้าของภูมิปัญญา คือ นายแปลก เกื้อเมฆ

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นายแปลก เกื้อเมฆ อายุ ๖๘ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ที่ ๓ ตำบล บาง
ดี อำเภอ ห้วยยอด จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐

เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๙-๒๐๒๙๔๕๙ E-mail :.....

จุดเด่นของภูมิปัญญา

นวดไทย การนวดแผนไทย หรือ การนวดแผนโบราณ เป็นการนวดชนิดหนึ่งในแบบไทย ซึ่งเป็น
ศาสตร์บำบัดและรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทย โดยจะเน้นในลักษณะการกด การคลึง การบีบ
การตัด การดึง และการอบ ประคบ ซึ่งรู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อ "นวดแผนโบราณ" โดยมีหลักฐานว่านวดแผน
ไทยนั้นมีประวัติมาจากประเทศอินเดีย โดยเชื่อว่าน่าจะมีการนำการนวดเข้ามาพร้อมกับการเผยแพร่
พระพุทธศาสนา และมีการนำเข้ามาในประเทศไทยเมื่อใดนั้นไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนจากนั้นได้ถูกพัฒนา
และปรับปรุงแก้ไขให้เข้ากับวัฒนธรรม
ของสังคมไทย จนเป็นรูปแบบแผนที่เป็นมาตรฐานของไทยและส่งทอดมาจนถึงปัจจุบัน

/การนวด...

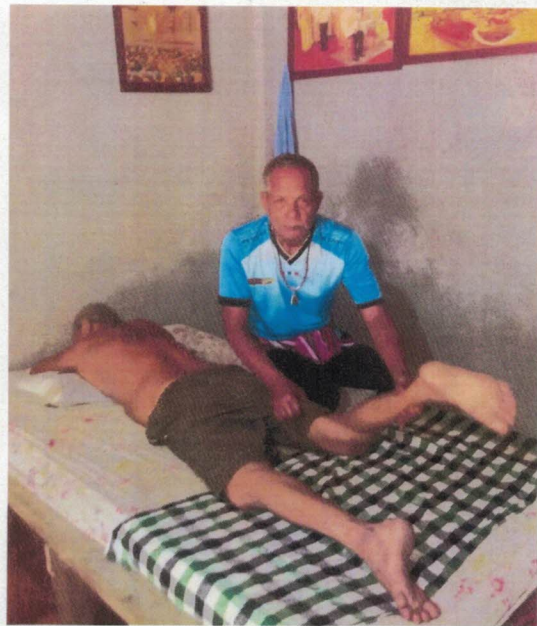
การนวดไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะที่มีมาแต่โบราณ เกิดจากสัญชาตญาณเบื้องต้นของการอยู่รอด เมื่อมีอาการปวดเมื่อยหรือเจ็บป่วยตนเองหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียงมักจะลูบไล้บีบนวดบริเวณดังกล่าวทำให้อาการปวดเมื่อยลดลง เริ่มแรกๆก็เป็นไปโดยมิได้ตั้งใจ ต่อมาเริ่มสังเกตเห็นผลของการบีบนวดในบางจุด หรือบางวิธี ที่ได้ผลจึงเก็บไว้เป็นประสบการณ์ และกลายเป็นความรู้ที่สืบทอดกันต่อ ๆ มา จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ความรู้ที่ได้จึงสะสมจากลักษณะง่าย ๆ ไปสู่ความสลับซับซ้อน จนสามารถสร้างเป็นทฤษฎีการนวด จึงกลายมาเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีบทบาทบำบัดรักษาอาการและโรคบางอย่าง

ข้อมูลภูมิปัญญา

นายแปลก เกื้อเมฆ อยู่บ้านเลขที่ ๔๗ หมู่ ๓ ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีความสามารถในการนวดแผนไทยแบบการใช้น้ำมันนวด (Oil Massage) ที่ใช้น้ำมันหอมระเหยเพื่อให้ความผ่อนคลาย เพราะน้ำมันนวดอาจส่งผลต่อการควบคุมแรงกดของผู้นวดแผนไทย ทั้งนี้เพื่อช่วยบรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ ทั้งคอ บ่า และส่วนอื่นๆ ทั่วร่างกาย ช่วยลดอาการปวดตึงตามข้อ บรรเทาอาการปวดหลัง ลดอาการปวดหัว ช่วยลดความเครียด แม้การนวดแผนไทยจะใช้น้ำมันมากกว่าการนวดประเภทอื่น แต่สำหรับหลายคนก็รู้สึกผ่อนคลายจากการนวดแผนไทย ช่วยให้กระปรี้กระเปร่า นวดแผนไทยมีการเคลื่อนไหวเกือบทั้งร่างกายเช่นเดียวกับโยคะ ทำให้ผู้ที่รับการนวดแผนไทยอาจรู้สึกกระปรี้กระเปร่ามากขึ้นด้วย

*****

ภาพประกอบ

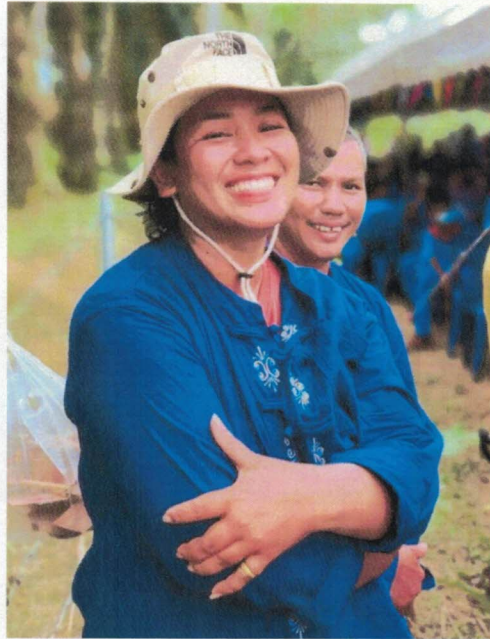

ชื่อภูมิภาค การปลูกข้าวไร่

ด้าน การเกษตร

เจ้าของภูมิภาค คือ นางทัศนีย์ สุขสนาน

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นางทัศนีย์ สุขสนาน อายุ ๓๗ ปี ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๑๙ หมู่ที่ ๙ ตำบล บางดี
อำเภอ ห้วยยอด จังหวัด ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑-๓๖๓๓๒๖๑ E-mail :.....-.....

จุดเด่นของภูมิภาค

การปลูกข้าวไร่ หมายถึง การปลูกข้าวบนที่ดอนและไม่มีน้ำขังในพื้นที่ปลูกชนิดของข้าวที่ปลูกก็เรียกว่าข้าวไร่ พื้นที่ดอนส่วนมาก เช่น เขิงภูเขา มักจะไม่มีระดับ คือ สูง ๆ ต่ำ ๆ รถไถเตรียมดินและปรับระดับได้ง่าย ๆ เหมือนกับพื้นที่ราบ เพราะฉะนั้นชาวนามักจะปลูกแบบหยอด โดยขั้นแรกทำการตัดหญ้าและต้นไม้เล็กออก แล้วทำความสะอาดพื้นที่ที่จะปลูกแล้วใช้หลักไม้ปลายแหลมเจาะดินเป็นหลุมเล็ก ๆ ลึกประมาณ ๓ เซนติเมตร ปากหลุมมีขนาดกว้างประมาณ ๑ นิ้วหลุมนี้มีระยะห่างกันประมาณ ๒๕ x ๒๕ เซนติเมตร ระหว่างแถว และระหว่างหลุมภายในแถว ปกติจะต้องหยอดเมล็ดพันธุ์ทันทีหลังจากที่ได้เจาะหลุม โดยหยอด ๕-๘ เมล็ดต่อหลุม หลังจากหยอดเมล็ดพันธุ์

/ข้าวแล้ว..

ข้าวแล้ว ก็ใช้เท้ากลบดินปากหลุม เมื่อฝนตกลงมาหรือเมล็ดได้รับความชื้นจากดิน ก็จะงอกและเจริญเติบโตเป็นต้นข้าว เนื่องจากที่ตอนไม่มีน้ำขัง และไม่มี การชลประทาน การปลูกข้าวไร่จึงต้องใช้น้ำฝนเพียงอย่างเดียว พื้นดินที่ปลูกข้าวไร่จะแห้งและขาดน้ำทันทีเมื่อสิ้นฤดูฝน ดังนั้นการปลูกข้าวไร่จะต้องใช้พันธุ์ที่มีอายุเบา โดยปลูกในต้นฤดูฝน และแก่เก็บเกี่ยวได้ในปลายฤดูฝน การปลูกข้าวไร่ ชาวนาจะต้องหมั่นกำจัดวัชพืช เพราะที่ตอนมักจะมีวัชพืชมากกว่าที่ลุ่ม เนื้อที่ที่ใช้ปลูกข้าวไร่ในประเทศไทยมีจำนวนน้อย และมีปลูกมากในภาคเหนือและภาคใต้ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางปลูกข้าวไร่น้อยมาก

ข้อมูลภูมิปัญญา

นางทัศนีย์ สุขสนาน อยู่บ้านเลขที่ ๒๑๙ หมู่ ๙ ตำบลบางดี อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง มีความสามารถในด้านภูมิปัญญาทางการเกษตร เช่น การดำเนินการจัดทำโคกหนองนา โมเดล การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมือง (ข้าวไร่) รวมทั้งยังมีความสามารถในการเป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้อีกด้วย

*****

ภาพประกอบ

ชื่อภูมิปัญญา ปรากฏชาวบ้าน

ด้าน การเกษตร

เจ้าของภูมิปัญญา นายวิโรจน์ ศรีสมจิตร

ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ - สกุล นายวิโรจน์ ศรีสมจิตร อายุ ๖๖ ปี บ้านเลขที่ ๙๙ ม.๒ ต.บางดี อ.ห้วยยอด จ.ตรัง รหัสไปรษณีย์ ๙๒๒๑๐ เบอร์โทร : ๐๘๗-๒๗๓๙๓๓๕

จุดเด่นของภูมิปัญญา

ปรากฏชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จ สามารถถ่ายทอด เชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม ปรากฏชาวบ้านมีความสามารถหรือภารกิจในการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปแก้ปัญหา หรือถ่ายทอดในท้องถิ่น

ข้อมูลภูมิปัญญา

นายวิโรจน์ ศรีสมจิตร อายุ ๖๖ ปี บ้านเลขที่ ๙๙ ม.๒ ต.บางดี อ.ห้วยยอด จ.ตรัง มีความสามารถในการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าวพันธุ์ซูเปอร์สวาท เป็นวิทยากรบรรยายแก่ กลุ่มต่างๆ เช่น นักเรียน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้สนใจ ฯลฯ จัดบริเวณบ้านเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กลุ่ม และหน่วยงานต่างๆ เข้าศึกษาดูงาน และมีการเผยแพร่ความรู้ในช่องทาง Facebook

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ

ภาพประกอบ

*****